

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б) Б, ЦВК і СНК БССР

Канстанцін Ціолкоўскі

Памёр Канстанцін Эдуардавіч Ціолкоўскі. Паведамленне гэта, як хвала эфіру, абляпіць увесь зямны шар і прымусіць з горыччу сціснута мільёны чалавечых сэрцаў.

Смерць яго не была поўнай нечаканасцю. Усе ведалі, што сямі-дзевяцінамі гадоў старых смяротна хворы, што жыццё яго вісіць на валаску. Лепшыя прадстаўнікі медыцынскай навукі рабілі ўсё магчымае, каб прадоўжыць жыццё зношанага арганізма. Але перад тварам смерці, відаць, бяспільна пакуць і сама магучая навукан Канстанціна Эдуардавіча Ціолкоўскага не стала.

У гэтыя дні, калі выпускаліся бюлетні аб стане яго здароўя, уся краіна з ватоеным хваляваннем сачыла за яго пудсам, за работай яго сэрца, за частатой яго дыхання.

Працоўная краіна наша даражыць кожным з грамадзян сваіх, кожным часным тружанікам. Якая нам не любіць і не паціць тых, хто ўсё жыццё сваё прысвятае служэнню агульнай справе, тых, хто дзяржае штурхаль новых шляхоў да магучасці і сілы нашай радзімы? Выдатны дзеяч навукі тав. Ціолкоўскі быў іменна адным з такіх людзей. Вось таму ў савецкай краіне ён быў ажурдан любоўю пры жыцці, вось таму ў смерці яго выклікае смутак народу.

Ён адчуваў, вялікі старык, што не марна пражыў цяжкае і коўтае жыццё. Ён ведаў, што працы яго пойдучы на карысць народу і паслужаць прагрэсу чалавечай культуры. Ён жа дажыў да сацыялістычнай рэвалюцыі, да народнай улады, якая ўмее цаніць вынаходствы, навуковыя подвигі.

Пражыўшы 60 год у жудаснай галечы, у акружэнні поўнай роўнадушнасці, кінаў і ўціску, вялікі вучоны адчуў сябе сярод сваіх і прыходам савецкай улады. «Я адчуў любоў народных мас, і гэта адчуў любоў народных мас, і гэта давала мне сілы прадаўжаць работу ўжо будучы хворым». Так пісаў гэтымі днямі Ціолкоўскі ў лісьце да таварыша Сталіна.

Ціолкоўскі памёр, не дачакаўшыся ажыццяўлення сваіх найвышэйшых смелых праектаў. Метафізічны дырыжаблі Ціолкоўскага ўжо будуюцца, але яшчэ не пабудаваныя.

Ціолкоўскі не раманіст. Ён ставіць гэту грандыёзнейшую задату на навуковыя рэйкі, угрунтавае яе матэматычнымі формуламі і дае праект апарата для яе ажыццяўлення.

Гэтыя работы Ціолкоўскага пераклікаюцца з будучымі пакаленнямі. Калі-небудзь нашы патомкі аўладаюць касмічнымі прасторамі, яны будуць высока ўшаноўваць Ціолкоўскага, бо ён першы даў навукова ўгрунтаваную гіпотэзу міжпланетных падарожжаў.

Так, Ціолкоўскі не мог завяршыць пачатай ім справы. Жыццё аднаго чалавека завадзіць каротка, асабліва калі 60 год гэтага жыцця прайшлі ва ўмовах абурваючых здзекаў і нужды.

Але яшчэ Фіхтэ гаварыў, што вучоны, які ўсё жыццё імкнуўся рухаць уперад сваю навуку, палкам выканаў сваю задату Ціолкоўскі выканаў навуковы подвиг сваёго жыцця. Прадаўжаць яго справу будуць тысячы работнікаў навукі і тэхнікі.

Ціолкоўскі уладаў усёмі якасцямі велізарнага таланта. Метафізічнасць, звышчалавечая энергія, умёнае заглядаць далёка ўперад і апыраджаць мыслю тэхнічныя магчымасці сваёго часу рабілі яго падобным на вялікага амерыканскага вынаходцу Эдысона. Як Эдысон, настойлівы і таксама захоплены ўсёабдымнай тэхнічнай ідэяй, ён ва ўмовах царскай Расіі быў аднак, значна менш шчаслівы за свайго амерыканскага сучасніка.

У гэтых адносінах Ціолкоўскі падзяляў лёс усіх таланцівых вынаходцаў і вучоных, вышаўшых з нізоў, з народнага асяроддзя. Хіба лёс геніяльнага рэвалюцыянера флоры Мічурына быў да рэвалюцыі лепшым? Хіба яго адкрыцці і працы не сустракаліся кіпінамі і здзекамі з боку ўладу маючых паразітаў?

Ды хіба мы ведаем, колькі таланцівых і геніяльных сыноў народу было загублена, змята, забіта праклятым старым рэжымам? Толькі нямногім, літаральна лічальным адзінкам, удавалася, не глядзячы на зверскія цяжкія ўмовы, у галечы і беднасці, усё-ж займацца сваёй любімай справай, хоць і глуха, адрываючы даваць аб сабе ведаць. Такімі адзінкамі былі Мічурін і Ціолкоўскі. А тысячы гінулі невядомымі, так і не дачакаўшыся прызнання.

Канстанцін Эдуардавіч належаў да той групы перадавых вучоных нашай сацыялістычнай радзімы, якія не мыслілі сабе ажыццяўлення сваіх замислаў без апоры на многамільённую савецкую грамадства і без цвёрдай сувязі з пра-

№ 215 3291)
СУБОТА
21
ВЕРАСНЯ
1935 г.
Год выдання XVIII

С Ё Н Н Я У Н У М А Р Ы:

ПАМЁР КАНСТАНЦІН ЭДУАРДАВІЧ ЦІОЛКОЎСКІ.
АРТЫКУЛЫ: ПЕРАДАВЫ «ПРАВДЫ» — КАНСТАНЦІН ЦІОЛКОЎСКІ. А. МАТУСАЎ — РАБОТА КІНОФАБРЫКІ «СОВЕШКАЯ БЕЛАРУСЬ» У 1935 г. П. ЧЫКУН — НА БУДАЎНІЦТВЕ ГІДРОЭЛЕКТРАСТАНА ЦАВОДА.

ПАРТЫЙНАЕ БУДАЎНІЦТВА: КАГАН — ПАВЯРХОЎНАЯ ПРАВЕРКА. П. КАВАЛЕЎ — КАЛІ ВАНЯТКІ ЖЫВЫЯ І ЦІКАВЫЯ, НАРЫЮ: П. ШАСТАКОЎ — «САВАТАЖНІК». АУТАМАВІЛЬНАЯ КАТАСТРОФА НА ЛЕНІНГРАДСКІМ ПЛАСЕ. ІТАЛІЯ АДХІЛЯЕ ПРАПАНОВЫ «КАМІТЭТА ПЯЦЬ».

Канстанцін Эдуардавіч Ціолкоўскі

ПАМЁР К. Э. ЦІОЛКОЎСКІ
КАЛУГА, 19 верасня. (БЕЛТА). Сёння, у 22 гадз. 34 мін., памёр вучоны-ордынэносец Канстанцін Эдуардавіч Ціолкоўскі.

ЦК ВКП(б) і СНК СССР з глыбокім жалем паведамляюць аб смерці выдатнага дзеяча навукі ў галіне дырыжаблэбудуаўніцтва—
ТАВ. ЦІОЛКОЎСКАГА
Канстанціна Эдуардавіча,
паследаваўшага 19 верасня 1935 года
ЦК ВКП(б) СНК СССР.

Прэзідыум Цэнтральнага савета Асаавіяхіма СССР і РСФСР з глыбокім жалем паведамляе аб смерці ганаровага члена ЦС, лепшага актывіста абарончай работы, буйнейшага савецкага вучонага-вынаходцы, піонера ракетнага руху, нястомнага барацьбіта за аўтадаміне міжпланетнымі прасторамі—КАНСТАНЦІНА ЭДУАРДАВІЧА ЦІОЛКОЎСКАГА, паследаваўшага ў г. Калуга 19 верасня 1935 года.

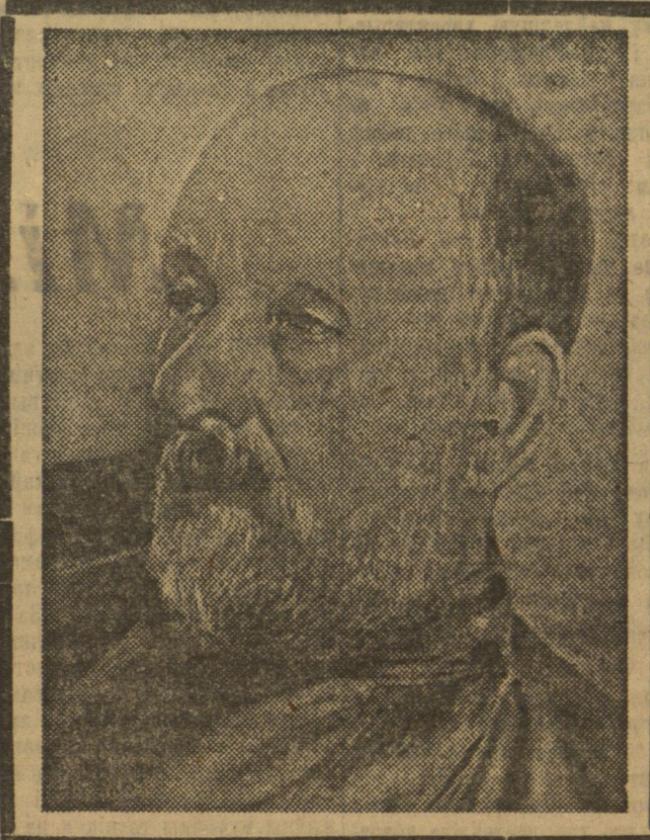
Акт аб смерці К. Э. Ціолкоўскага
1935 года, верасня 19 дня, м.м. ніжэйпамісцаўшыся, склалі даны акт аб тым, што гэтага чысла ў 22 гадзіны 34 мін. канстатавалі смерць заслужанага дзеяча навукі, ордэнаносца Канстанціна Эдуардавіча Ціолкоўскага, паследаваўшага ў Калужскай чыгуначнай больніцы ад рака страўніка пры з'явах нарастаючага ўпадку сардэчнай дзейнасці.
Урачы: Р. Е. Прызант, Н. І. Сіроткін, М. І. Шведова, Е. А. Шефтар.
Галоўурач больніцы
Н. І. ЮРАШКЕВІЧ.

Ажыццявім заветную мару вялікага вучонага

Цэнтральны савет Асаавіяхіма СССР разам з усею краінай Савецкай сумуе аб смерці выдатнага дзеяча навукі тав. Канстанціна Эдуардавіча Ціолкоўскага.

Памёр найвялікшы вучоны—актыўны барацьбіт на фронце дырыжаблэбудуаўніцтва, ракетнага руху, заваявання міжпланетных прастораў.

Канстанцін Эдуардавіч належаў да той групы перадавых вучоных нашай сацыялістычнай радзімы, якія не мыслілі сабе ажыццяўлення сваіх замислаў без апоры на многамільённую савецкую грамадства і без цвёрдай сувязі з пра-

ТВОРЧЫ ШЛЯХ ВЫДАТНАГА ДЗЕЯЧА НАВУКІ

Канстанцін Эдуардавіч ЦІОЛКОЎСКІ нарадзіўся ў 1857 г. у сям'і пачынаючага сяла Іжэўскага (Спаскага павета, Рязонскай губерні). Глухата ў выніку перанесенай у дзяцінстве шкарлатыны пазбавіла яго магчымасці атрымаць школьную адукацыю. Тым не менш, ужо к 17 гадам ён асамоучка скончыў курс дыферэнцыяльнага і інтэгральнага вылічэння і вывучэ аналітычную механіку, а ў 22 гады ЗАРАБЛЯЕ НА ЖЫЦЦЕ ПРЫВАТНЫМІ УРОКАМІ, экстрэмам з'яўляючыся перадавым працавітам і навуковым дзеячам.

У 1880 г. Канстанцін Эдуардавіч пачынае выкладанне ў пачатковай школе горада Бароўска (Калужскай губерні). Увесь вольны час ён аддае досладу і навуковым работам па фізіцы і астраноміі. Ужо тады яго работамі зацікавіліся професары ЖУКОЎСКІ і КАВАЛЕЎСКАЯ.
З 1885 г. Ціолкоўскі ўперне прымае на вышэйшым курсе фізікі і астраноміі прэзідыум ЦС Асаавіяхіма ўстанавіў стипендыяльны фонд яго імя.
Навуковае творчасць К. Э. Ціолкоўскага выключна многагранная. Побач з дырыжаблэ-і самалётбудуаўніцтвам, ён вывучэ таксама праблемы аэродынамікі, фізікі, астраноміі, біялогіі і інш.

У асобе К. Э. Ціолкоўскага савецкая краіна стрэціла выдатнага, асабліва выключна Прынамус з

уладзе атрымаў ён дзейную дапамогу ў рэалізацыі сваіх ідэй.
З 1920 года, пасля больш чым 40-гадовай выкладчыцкай дзейнасці, Канстанцін Эдуардавіч аддэцце выключна навуковай рабоце. Выдэцце яго працы, арганізуе спецыяльную лабараторыю для доследаў. Пры дапамозе Асаавіяхіма будуе вялікае мадэль цэльнаметалічнага дырыжабля. У сучасны момант «Дырыжаблэбуд» працуе над стварэннем дырыжабля па праекту, распрацаванаму пад кіраўніцтвам выдатнага вучонага.
У 1932 г. святкавалася 75-годдзе Канстанціна Эдуардавіча і 50-годдзе яго навукова-вынаходчыцкай дзейнасці. Урад узнегародзіў К. Э. Ціолкоўскага ордэнам Працоўнага чырвонага сцяга. Прэзідыум ЦС Асаавіяхіма ўстанавіў стипендыяльны фонд яго імя.

Навуковыя ідэі К. Э. Ціолкоўскага будуць ператвораны ў жыццё

Галоўнае ўпраўленне грамадзянскага паветранага флота разам з усею авіяцыйнай грамадска-дзяржаўна сумуе аб смерці выдатнага вучонага і вынаходцы Канстанціна Эдуардавіча Ціолкоўскага, прысвяціўшага ўсё сваё жыццё творчай рабоце ў галіне цэльна-металічнага дырыжаблэбудуаўніцтва і развіцця ракетнага руху, перадаўшага партыі большэвікоў і савецкай уладзе ўсе працы сваёй шматгадовай навукова-даследчай дзейнасці.

Ад імя навукова-рабочага авіяцыйна і дырыжаблэбудуаўніцтва Галоўнае ўпраўленне грамадзянскага паветранага флота зашлэб партыю і ўрад у тым, што навуковыя ідэі вынаходцы, якія толькі пры савецкай уладзе маглі атрымаць належнае развіццё і ў сучасны момант ператвараюцца ў жыццё, будуць яшчэ далей развіты і практычна ажыццяўлены. Гэта з'явіцца лепшым помнікам вынаходцы вучонаму і вынаходцу Ч. в. а. начальніка ўпраўлення грамадзянскага паветранага флота — ДАНЕНКА.

Да пахавання К. Э. Ціолкоўскага

Урадавая камісія па арганізацыі пахавання К. Э. Ціолкоўскага назначыла дзень пахавання на 21 верасня ў 17 гадзін у г. Калугу, у Загарадным садзе. Камісія праше выказаць г. в. Калугу і Бароўска

ПАВЯРХОЎНАЯ ПРАВЕРКА

Тры несяды прытулася праверка партыйных дакументаў у партарганізацыі шклозавода «Окцябр». І гэта зусім натуральна. Арганізацыя гэта самая буйвая ў Асіпавіцкім раёне.

І вось, даў праверка падыходзіла к канцу і большасць актаў ужо была зацверджана, раптам стала вядома, што камуністы Вячэра і Казлоўскі (акты на іх былі зацверджаны) у свой час арыштоўваліся, як удзельнікі аўрэйскага пагрому ў Стараво, арганізаваным бандытамі.

Матэрыял гэты, які цяпер поўнасьцю пацвярджаецца, быў выкладзены атрыманым інструктарам райкома ад беспартыйных рабочых. Камуністы Бушпа, Жывнеўскі, Петрушківіч, Фалькін, Зейферт і Яўшкевіч, добра ведаючы аб гэтым, утойвалі гэта ў часе прапрацоўкі закрытага пісьма ЦК ВКП(б); маўчалі яны і пры абгаворванні выніковай праверкі партдакументаў.

Пісьмо ЦК ВКП(б) ад 13 мая ў паказанай партарганізацыі прапрацоўвалася. Прапрацоўвалі і паставы ЦК ВКП(б) і ЦК КН(б)Б аб правярцы ў ўсё-ж выкрываўчага матэрыялу было вельмі мала. Вострай крытыкі і самакрытыкі на оходах не было, хоць гаварылі «наогул» нямагла.

У чым справа, чаму так атарылася?

Справа ў тым, што райком партыі, пачынаючы праверку ў гэтай арганізацыі, не заўважыў тут крутавай парукі паміж камуністамі на аснове свадзічкіх сувязей. Гэтыя сувязі многія камуністы ставілі вышэй інтарэсаў партыі. Тут

паўне прымысли — смецця з хаты не выносіць.

Наколькі далёка зайшла тут крутавая парука, колькі члены партыі страцілі класавую шчыльнасьць, паказвае наступны факт. Каўшырка — сын кулака, член гэтай арганізацыі, быў выключаны з партыі. На дапамогу яму прышлі камуністы Галдовіч (дырэктар заводу), Свінкін, Фалькін, Жывнеўскі і Мельцэр. Яны даюць яму найлепшую характарыстыку і дабіваюцца яго аднаўлення ў партыі. А цяпер у кулака Баркоўскага, які ўдзельнічаў у высяленьні з Капыльскага раёна, знайшлі фотакартку Каўшырка і надпіс: «На доўгую і вечную памяць лепшаму другу».

Сакратар парткома тав. Бандаровіч не вывучыў яшчэ камуністаў, бо ён працуе тут яшчэ зусім надалёка. Райком-жа не ўлічыў асаблівае гэтай партарганізацыі і вярнуў дакументы тав. Бушпа, як Вячэра і Казлоўскі, не заўважыўшы і іх алекуюць.

Гэтыя факты даюць падставу ўзяць пад сумненне правільнасьць праверкі на заводзе «Окцябр». Трэба было чакаць, што Асіпавіцкі райком пачне выпраўляць ланушчаныя памылкі. Аднак, райком партыі чамусьці трымаецца другой думкі. Сакратар райкома тав. Фельдман лічыць, што памылкі ўжо выпраўлены тым, што ў Вячэры і Казлоўскага затрыманы партбилеты. А як-жа з тымі, хто так старанна прыкрываў гэтых людзей, хто так настойліва абараняў кулака Каўшырку?

КАГАН.

КАЛІ ЗАНЯТКІ ЖЫВЫЯ І ЦІКАВЫЯ

Вучоба камуністаў у значнай меры забавіць ад умення прапагандыста арганізаваць зе, дапамагчы члену партыі, навучыць яго працаваць над кнігай, складальніцтвам. З гэтага і пачаў тав. Брамухін, калі прызначылі яго прапагандастам Смалявіцкага райкома партыі.

Перш за ўсё, тав. Брамухін правёў дзве агульныя кансультацыйныя і каля дзесятка індыўідуальных на тэму: як склаці канспект. Адастаючы члены партыі — Гурьмовіч, Малаеў, Эльперын — атрымліваюць кансультацыі на даму. Цяпер Малаеў і Эльперын самі выраслі ў сельскіх прапагандастаў і добра кіруюць кандыдацкімі школамі.

Чым жывуць камуністы, ці чытаюць яны мастацкую літаратуру, ён раіць што і як чытаць. За летні час вучобы член партыі Фурсевіч прачытаў кнігі: «Чадаеў», «Овал», «Паднятае дзіця». Член партыі Малаеў чытае творы Пушкіна.

Тав. Брамухін кіруе школай адзіночак. Іх у раёне 29. Камуністы-адзіночкі Дудзіна, Галікаў і Залескі разважалі, што ім вучоба не па ўзросту. Але Брамухін дапамог ім у вучобе і ўсе яны зараз добра займаюцца ў школе адзіночак.

Тав. Брамухін сам вучыцца і шмат чытае мастацкай літаратуры, якую скарыстоўвае ў час заняткаў. Гэтым ён робіць сваё за

ТВОРЧАЯ СПРАВАЗДАЧА СОВЕЦКІХ КАМПАЗИТАРАУ

За апошні час савецкія кампазітары Беларусі напісана шмат твораў сімфанічных, камерных, рах гарманізацыі народных беларускіх, аўрэйскіх і польскіх песень і рад масавых рэвалюцыйных песень на словы беларускіх паэтаў.

Велізарная большасць гэтых твораў беларускіх кампазітараў з-за адсутнасці сваёй нотадрукарні ў Менску не надрукавана і таму зусім мала яшчэ вядома працоўным масам Беларусі.

Секцыя савецкіх кампазітараў разам з рэдакцыяй «Звязда» ўсебеларускім радыёкамітэтам 26 верасня гэтага года наладжвае вялікі справаздачны канцэрт выключна з творчасці савецкіх кампазітараў Беларусі.

У гэтым канцэрте-справаздачы працоўным будучы паказаны як сімфанічныя, харавыя, так і сольныя, інструментальныя і вакальныя творы.

Асаблівае месца ў канцэрте зойме паказ работы кампазітараў над фальклорам як над збораннем яго, так і мастацкай апрацоўкай.

Вялікую работу правялі кампазітары ў гэтым годзе ў аказанні дапамогі рабочай, калгаснай і чырвонаармейскай самадзейнасці. Больш дзесяці хораў у калгасах і чырвонаармейскіх часнях працуюць зараз пад непасрэдным кіраўніцтвам сасобных кампазітараў. Як прыклад работы кампазітараў у калгасах і чырвонаармейскіх

часнях у канцэрте прымуць удзел калгасны хор Грычанскага сельсавета пад кіраўніцтвам кампазітара Сакалаўскага і чырвонаармейскі хор №-скага артыла па пад кіраўніцтвам кампазітара Равенскага.

Творчая справаздача савецкіх кампазітараў ставіць сваёй мэтай разгарнуць вакол музычнай творчасці БССР большэвіцкую крытыку і самакрытыку і гэтым узяць музычную творчасць на вышэйшую ступень. Кампазітары ўсе выканаўцы з выключнай энергіяй і энтузіязмам рыхтуюцца да першай сур'ёзнай творчай справаздачы перад працоўнымі і чакаюць належаў большэвіцкай ацэнкі сваёй работы.

Нашы кампазітары

Міхаіл Іваноу

У 1919 годзе 15-гадовы хланчук Іваноу паступае добраахвотнікам у Чырвоную армію. У арміі выявіліся яго музычныя здольнасці. Ён стаў выхаванцам палкавога аркестра. Да канца грамадзянскай вайны Іваноу знаходзіўся разам з аркестрам на фронце і ў прыфрантовай паласе. Але і пасля грамадзянскай вайны ён не пакідае армію і астаецца ў сваёй часці. За гэты час ён вывучыў усе тонкасці і асаблівае духавога аркестра. З 1924 па 1927 год Іваноу сам ужо з'яўляецца кашальмейстрам аркестра Н-скага палка імя германскага пролетарыята. У 1928 годзе ён паступае на вучобу ў Менскі дзяржаўны музычны тэхнікум па класу творчых кампазіцый настаўніка Аладова. У 1931 годзе Іваноу з поспехам заканчвае гэты тэхнікум.

Першыя творчыя крокі маладога кампазітара былі песна звязаны з работай Беларускага дзяржаўнага тэатра рабочай моладзі. Для гэтага тэатра ён шмат напісаў масавых песень і музычна аформіў рад спектакляў. Ён напісаў музыку да пастававак: «Першы штандарт», «Трывога», «Новы горад», «Дзяўчынка з 17-га», «Працяг будзе», «Наша маладосць». Нельга сказаць, што ўсе гэтыя п'есы ўдаліся Іваноу, але сярод іх ёсць спектаклі, у якіх музыка Іванова гучыць арыгінальна, бадзёра, унеўнена у якіх музыка з'яўляецца неадрыўнай часткай спектакля, дапамагае слухачу ўспрыняць агульную ідэю

п'есы. Асабліва ўдаліся Іваноу п'есы «Трывога», «Дзяўчынка з 17-га», «Новы горад».

Першыя песні таксама створаны кампазітарам у песным супрацоўніцтве з калектывам Беларускага тэатра рабочай моладзі. Цэлы рад комсамольскіх песень кампазітар Іваноу напісаў на тэксты трамаўцаў — Юдэлевіча, Ісакава і інш.

З усіх кампазітараў БССР амаль адзін Іваноу піша для духавога аркестра. Гэта зусім зразумела. Бо ён ведае гэту галіну глыбей за іншыя. Надрукаваны ў гэтым годзе марш Іванова «11 ліпеня», прысвечаны 15-годдзю вызвалення Беларусі ад белалаякаў і дню ўручэння ордэна Леніна, з'яўляецца адным з вялікіх твораў для духавога аркестра за апошнія гады.

Не глядзячы на дзесяткі аформленых Івановым п'ес, на рад твораў для духавога аркестра, усё-ж самым характэрным і самым важным у яго творчасці з'яўляецца песня. Сярод дзесяткаў песень, напісаных Івановым на абарончую тэматыку, аб калгасным будаўніцтве, аб пролетарскім руху за граніцай, мы знаходзім нямагла высокамастацкіх ідэяна-насычаных песень, якія заваявалі сабе аўтарытэтнае месца ў музычнай творчасці БССР. Да такіх песень можна аднесці «Песня Н-скай кавалерыйскай бригады», «Гімн працы», «Песня пра камісара», «Лён» (на словы Яны Купалы).

Чоткі рытм, прыгожая мелодыя — то задумна-лірычная, то сурова-гераічная — уласцівыя песням Іванова. Лірыка песень Іванова — яго дадатны бок. Але там, дзе гэта лірыка пераходзіць у песімістычна-сентыментальныя тоны, што асабліва характэрна для яго ранняй творчасці, яна ператвараецца ў недаход. Апошнія гады кампазітар з поспехам пазбавіўся гэтага недаходу ў сваёй песеннай творчасці. Недаходам кампазітара з'яўляецца і тое, што ён зусім не цікавіцца і не скарыстоўвае ў сваёй творчасці народнага фальклору. Не працуе над ім, а гэта значна дапамагло-б у яго творчасці.

Іваноу — малады, растуць, вельмі здольны кампазітар, які пры сур'ёзнай рабоце над сабой зможа даць нашай грамадскасці нямагла цікавых музычных твораў.

І. ЛЮБАН.

РАБОТА КІНОФАБРЫКІ «СОВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ» У 1935 ГОДЗЕ

Зараз кінофабрыка «Савецкая Беларусь» закончыла тры карціны. Гэта з'яўляецца першым крокам у справе аплаты палітычных вексалаў, якія намі былі выданы партыі і ўраду ў дні юбілея. З поўным разуменнем сваёй адказнасці перад шматмільённымі гледачамі мы разумеем, што па якасці нашай прадукцыі будучы меркаваць аб нашай верытэльнасці. Таму творчы калектыв, рэжысеры і фабрыка ў цэлым надзвычайна крытычна адносяцца да ўсёй сваёй работы і, у прыватнасці, асабліва да пытанняў ідэяна-мастацкай якасці карціны.

Выпуск карціны «Шлях карабля» па сцэнарыю Сокалава-Мікітава, пастапоўка заслужанага дзеяча мастацтва рэжысера Ю. В. Тарыча, з'яўляецца вялікай перамогай нашай фабрыкі. Ю. В. Тарыч гэтай карцінай узбагаціў савецкую кінематаграфію вялікім мастацкім творам, які сакавітымі сродкамі кінематацтва раскажа многімільённаму гледачу аб гераічнай рабоце чырвонасцяжнага Эпірона. Фільм паказвае выдатных людзей, выконваючых гераічную работу ў найцяжэйшых умовах Арктыкі і морскай стыхіі. Рэжысер Тарыч і кіноаператар Кальцаты ў гэтай карціне асабліва невядомую да гэтага часу ў савецкай кінематаграфіі складанейшую тэхніку падводных кіноздымкаў «у рэзультаце створан фільм вялікай мастацкай перамогаўчасці, аграмаднага пазнавальнага і выхаваўчага значэння» (газета «Комсомольская правда»).

Другая карціна выпуску гэтага года — «Інжынер Гоф», паводле сцэнарыя Балшынцава, рэжысеры Шпіс і Мільман, гаворыць аб барацьбе большэвікоў за асаўненне новых зямель, багатых прастоўраў Беларусі. Рэжысерам гэтай карціны прыходзілася перамагаць вялікія труднасці недапрацаванага сцэнарыя, што пацягнула за сабой значныя напружкі і пераробкі ў працесе работы над карцінай.

Карціна «Новая радзіма», паводле сцэнарыя А. Вольнага, у пастапоўцы рэжысера Аршанскага, зроблена на матэрыяле сацыялістычнага гіганта — Салікамскіх руднікоў, гаворыць аб пролетарскім інтэрнацыяналізме. Карціна надзвычайна цікавая па сваёй тэматыцы. Аднак, трэба адзначыць некаторыя схематызм і адсутнасць дастатковай творчай ініцыятывы як у рэжысерскай, так і ў акторскай рабоце, што значна зніжае мастацкую якасць карціны.

У выніку вялікай работы над сцэнарыямі фабрыка мае гэты момант разгарнуць па-сапраўднаму вытворчую работу. Тры адзначныя былыя тав. мастацкія

прыемнасьцю адзначаюць вялікую цікавую работу рэжысера Тарыча, які карцінай «Шлях карабля» напісаў саўную старонку ў гісторыі развіцця беларускай савецкай кінематаграфіі.

Першае паўгоддзе гэтага года характарызуецца для фабрыкі, як перыяд вялікіх прастоў і неацэнаванасці работы ўстаў арганізма фабрыкі. Правад работы фабрыкі ў першым паўгоддзі падрыхтаван дзяржаўнай работай фабрыкі ў мінулым годзе, у выніку чаго фабрыка ўступіла ў гэты год без ніводнага падрыхтаванага сцэнарыя, што пацягнула за сабой прастоў і ўсіх рэжысераў, за выключэннем Тарыча, Шпіса, Мільмана і Аршанскага, якія канчалі пераходзячы з мінулага года карціны.

Уся ўвага фабрыкі за працэс перыяд г. г. была накіравана на рашэнне ўчастак работ, гэта значыць на сцэнарыя загатоўкі. І зараз мы з прыемнасьцю можам адзначыць, што велізарнае разгортванне сцэнарыя работы зможам і ў далейшым забяспечыць бесперабойную работу фабрыкі.

Самым каштоўным і цікавым у сцэнарыяй практыцы фабрыкі з'яўляецца тое, што ўпершыню ў гісторыі нашай фабрыкі прыцянуты для сцэнарыяй работы буйнейшыя пісьменнікі саюза. Сярод 40 аўтараў, якія працуюць зараз на нашай фабрыцы, ёсць такі пісьменнікі, як А. Н. Талстой, які піша сцэнарыі на тэму аб гераіцы грамадзянскай вайны ў Беларусі, Б. А. Лаўрэнэў даў сцэнарыя «Волга гарыць» на гістарычны матэрыяле барацьбы за савецкую Волгу, Матэ Залка — піша сцэнарыя «Фелікс Дзержынскі» і шмат рад іншых.

Слабым месцам у сцэнарыяй рабоце нашай фабрыкі да гэтага часу застаецца недастатковае ўважэнне ў сцэнарыяй работу пісьменнікаў БССР. У гэтым годзе ўключаем у вытворчасць савецкай Бядулі «Салавей», Барыша «Днепр у агні», Кобца і Зельцера — «Шукальнікі ішчасця». Апроч гэтага працуюць для нашай фабрыкі тт. Вольны, Лынькоў і Таўбе.

Трэба яшчэ раз паставіць перад саюзам савецкіх пісьменнікаў БССР пытанне аб неабходнасці павелічэння кадраў кінодраматургаў са складу пісьменнікаў БССР.

У выніку вялікай работы над сцэнарыямі фабрыка мае гэты момант разгарнуць па-сапраўднаму вытворчую работу. Тры адзначныя былыя тав. мастацкія

Брамухін, калі прызначылі яго прапагандастам Смалявіцкага района партыі.

Перш за ўсё, тав. Брамухін жвава дзе агульна кансультацыі і каля дзесятка індыўідуальных на тэму: як спласці канспект. Адастаючы члены партыі — Гурыновіч, Малаеў, Эльперын — атрымліваюць кансультацыі на даму. Цяпер Малаеў і Эльперын самі выраслі ў сельскіх прапагандастаў і добра кіруюць канцыдапайні школамі.

Тав. Брамухін не забываецца ў рамках праграмы. Яго цікавіць усё,

«Звад», аднагаловае з «Звад» партыі Малаеў чытае творы Пушкіна.

Тав. Брамухін кіруе школай адзіночак. Іх у раёне 29. Комуністы-адзіночкі Дулізна, Галікаў і Залескі разважалі, што ім вучоба не па ўзросту. Але Брамухін дапамог ім у вучобе і ўсе яны зараз добра займаюцца ў школе адзіночак.

Тав. Брамухін сам вучыцца і шмат чытае мастацкай літаратуры, якую скарыстоўвае ў час заняткаў. Гэтым ён робіць свае заняткі жывымі, цікавымі.

П. КАВАЛЕУ.

Партгабінет у сельсавеце

У Смахвалявіцкім сельсавеце (Менск) у добра абсталяваных двух прасторных пакоях арганізаван новы партыйны габінет.

Партгабінет стаў цэнтрам маршэўка-ленінскай вучобы. У габі-

неце болей літаратура на ўсіх пытаннях.

Загадчык партгабінета т. Крупадзёраў прыцягнуў у партгабінет апрача камуністаў многа беспартыйных калгаснікаў.

А. ЛОСЬ.

„САБАТАЖНІК“

Ён ляжаў над высокімі старымі соснамі, як на могілках. Адкрытае мёртвае вова захавала ў сабе апошняю хвіліну жудасці і пакуты. Доўгія стромкія ногі застылі ў апошнім проку...

— Вось бачыце, якое здаровае утро, — хмура прамовіў фельчар у белым халате, трымаючы ў руках пягонку.

Рука ў акрываўленай гумовай пальчатцы вострым ножыкам разрэзала пягонку. — Так, утро здаровае, — стрымана, але сурова прагучаў голас старшыні РКВ тав. Партнова. Старшыня калгаса Пліскоў і тры калгаснікі абмякава пазіралі, як нож фельчара тав. Арлова пра-разаў лёгкія, сэрца, раскрываў зубы, канстатуючы гвалтоўную смерць. Над мушным мёртвым вокам бялелі асколікі ўскрытага чарапа і чарнелі згусткі крыві на фоне ружовай масы мазгаў...

Нябожчык быў з першай брыгады калгаса. Пра калгас імя Сталіна і ў Шнітаўскім сельсавеце, і сярод кіруючых работнікаў Расонскага раёна ідзе дрэнная слава.

— Прарыўны калгас. Не выхо-дзіць з прарыву...

Застылы труп нябожчыка, зда-галаса, хаваў у сабе напружаны і хмуры пратэст супроць гвалтоў-най смерці. Гэты пратэст цемем ляжаў на твары чалавека ў бе-лым халате...

Толькі на ўтуленых у зямлю тварах старшыні калгаса Пліскова

і калгаснікаў не-льга было ўлавіць ні ценю пратэсту. Воты Пліскова спалохана бегалі з трупна на фель-чара, з фельчара на прыездных...

— І які чорт прыгнаў на гэты выпадак яшчэ Партнова... Дый не аднаго! Так, здавалася, гаварыла ўся істота Пліскова...

**

На траве ляжаў з выпатрашаным вутром «сабатажнік»... На твары Навіцкага, таксама як і на твары Пліскова, ляжалі абмяка-васць і варожасць. Часам толькі ў вачах яго праблага і патухала іскрына страху, — гэтыя прыезд-жыя нахліскаюць бяду! — Пра што яшчэ мог думаць у гэты час Навіцкі? Налеўна, сустракаючы ха-лодных, мутных позірк мёртвага вока «Сабатажніка» ён наказаў у грудзях сваіх зварыную варожасць да калгаса, як хмара накаляе пе-руны...

Перад трупам заўчасна загінуў-шага «Сабатажніка» стаў не брыгадзір калгаса, а заможаны ад-наасобнік Навіцкі. У ім валаката-ла злосьць і абурэнне супроць тых, хто зрабіў яго калгасным брыга-дзірам. Са дна істоты ўчарашня-га аднаасобніка, арандатара бад-няцкіх надзеяў, паднімала галаву чорная галзюка непрымірымасці ка калгаснага ладу, варожасці да гэ-тага чужога нябожчыка, варожасці да людзей, якія адарвалі яго ад сваёй гаспадаркі і паставілі ахоў-ваць чужое.

Пі так адчуваў-бы сабе Навіц-

чынка з 17-га», «Працяг будзе», «Наша малалодзь». Нельга ска-заць, што ўсе гэтыя п'есы ўдаліся Іванову, але сярод іх ёсць спектак-лі, у якіх музыка Іванова гучыць арыгінальна, багата, узнёўлена, у якіх музыка з'яўляецца неадрыў-най часткай спектакля, дапамагае слухачу ўспрыняць агульную ідэю

ЗРЫВАЮЦЬ КІНОПАСТАНОУКУ

9 і 10 верасня ў мястэчку Га-радок (Гарадоцкі раён), у кіно-тэатры імя Леніна навіна была дэманстравацца карціна «Сяляне» (нямы вар'янт). З бліжэйшых калгасаў сабралася многа гляда-чоў.

Але дэманстрацыя карціны бы-ла сарвана. Вінавата ў зрыве ві-небская пракатная кінобаза, якая не адправіла карціну ў Гарадок. Калгаснікі былі вельмі абураны галавацянскім дзеяннем віраўнікоў відебскай базы.

няны. Надрукаваны ў гэтым годзе марш Іванова «11 ліпеня», пры-свечаны 15-годдзю вызвалення Бе-ларусі ад беларускай і дню ўру-чэння ордэна Леніна, з'яўляецца адным з вялікіх твораў для духа-вога аркестра за апошнія гады.

Не глядзячы на дзесяткі аформ-леных Івановым п'ес, на рад тве-

ДРАМГУРТОК ЗАВАЯВАЎ ВЯЛІКІ АЎТАРЫТЭТ

Усяго адзін год існуе драматыч-ны гурток у горадзе Сянно. За гэ-ты кароткі час ім заваяван вялікі аўтарытэт сярод насельніцтва. За час існавання драмгуртка настаў-лена 20 п'ес. Артысты-аматары з вялікім майстарствам выконваюць ролі ў п'есах Чэхава, Остроўскага і інш.

Драмгурток часта выезджае ў

блiжэйшыя калгасы і сабтасы. Ён Окцябрскім святам драмгуртоў рыхтуе да пастаноўкі п'есу «Пу-доўны сьмяў».

Вельмі дрэнна тое, што драм-гуртку з вялікімі труднасцямі прыходзіцца даставаць п'есы. У магазінах Сянно няма п'ес.

І. ЛЮБАН.

АЛ. ГАЛН.

кі, калі-б над яго аднаасобным дваром правяслася бяда? Дапущім, што ў аднаасобніца Навіцкага, скажам, гвалтоўна за-гінуў конь. Пажэа і падумаць пра тую расправу, якая-б спаткала ві-наватых у гібелі каня. За кроў працілася-б кроў. Сам Навіцкі, на-леўна, пусціў-бы сляву. Дый што сам Навіцкі! Уся сям'я праціва-ла-б слёзы, праклінала-б вінава-тых, рыхтавала-б помсту... Былі-б прамовы над трупам. Доўга-б на-ля паўтараў Навіцкі некрадог на загінуўшаму каню.

— Эх, і конь-жа быў. Не конь, а чалавек... Не, такога больш не нажыць...

Чаму-ж зараз на твары Пліско-ва замест смутку па загінуўшаму каню праб'ягае варожасць? Над высокімі старымі соснамі ляжыць не блізі чалавек, а сумленны калгасны конь, хоць і насіўшы клітку «Сабатажнік» у памяць аб яго былым гаспадару-кулаку...

Ні Пліскоў, ні Навіцкі не шу-каюць людзей, вінаватых у заў-часнай смерці «Сабатажніка». Толькі ветэрынарны фельчар тав. Арлоў рашуча адкідае спробу Навіцкага абвінавачваць у смерці «вейкую нечуваную хваробу».

— Згусткі крыві на мазгах і ля сэрца — гэта адзіна гвалтоў-най смерці... Конь загінуў ад уда-ру і ўдушэння... Бачыце, разрыў сасудаў...

**

Вось месца гібелі «Сабатажні-ка» — былое кулацкае гумно, нізкае і цёмнае памяшканне драў-лянага коннага прыводу кулацкай малатарні. Гной і грязь, якія тут ляжаць п'есяткамі гадоў... Пал жалезным чатырохгранным валам на кругу конь можа прайсці толь-

кі апусціўшы галаву. Сюды заг-наў «брыгадзір» Навіцкі руплівага і працавітага «Сабатажніка», на-дзеўшы на яго песны хамут. Тут ён і павінен быў закончыць без часу свой жыццёвы круг.

«Сабатажнік» — не цыркавы конь. А бізун пагончыка прымушае за-бываць пра жалезны вал над га-лавою...

«Ад зямлі да вады — 145 сан-тыметраў, а рост каля 138 сан-тыметраў. Конь атрымаў першы ўдар галавой аб вал... Заваліўся. Яго паднялі. Ён зноў заваліўся і не ўстаў таму, што хамут зацупіў яго... Атрымалася два крэвезлі-яны — адно ў мазгі, а другое ў нутро...».

Так, прыкладна, апісвае ў ак-це смерць «Сабатажніка» ветэ-рынарны фельчар тав. Арлоў. Калі тут і магла ісці гутарка аб ней-кай нечуванай хваробе, то ад гэ-тай хваробы перш за ўсё треба лячыць старытэню калгаса Плі-скова, пад носам у якога загінуў конь, і брыгадзіра Навіцкага, які сваімі рукамі знішчыў каня. Больш правільна — калгас треба лячыць ад такой хваробы, як «брыгадзір» Навіцкі...

Перад вокнамі праўлення калга-са пажарышча — згарэў каапера-тыў.

— Ад падпазу? — Ад падпазу... — Хто? — Калгаснікі Ефрэменкі. — Дзе яны? — Сядзяць...

У адказах старшыні калгаса Пліскова спакой і абмякавасць... Толькі няўмысля выскачыць пот-ка нецярпліваасці, калі яго хто за-пытвае:

— Скажыце, а чаму гэта ў вас такія прарывы?

— Налеўна засмечанасць, — ваража бурне старшыня...

— Скажыце, хто канкрэтна? Пасля доўгай паузы ён, азіраю-чыся па баках, адказа:

— Ды вось — Ефрэменкі, Навіцкі...

На калгасным полі прыкопана 25 гектараў віні. Няжэа 15 гек-тараў аўса і 8 ячменю. Нявыце-раблена паўгектара льну. Лічыў гэтыя на працягу апошняй декады астаюцца пастаяннымі лічбамі. Старшыня калгаса Пліскоў кожны дзень абліцае ўсё закончыць на працягу трох дзён... Стаіць пля-на-старшыня і як цецярुक паўта-рае даўно завучаную песню аб труднасках. А кругом развал, во-раг робіць сваю справу...

Як допчаты над свежай на-гілай лажыць на стала ў праўлен-ні калгаса —

«Пашпарт Мерына». На першай старонцы — «Са-батажнік». 8 гадоў. Кары. Рост 138 см.

А на другой — «Загінуў ад уда-ру мазга і разрыву сасудаў».

На момант перад вачыма вы-плывае цяжкі малюнак:

Над высокімі соснамі распатро-шаны труп гвалтоўна загубленага малалодга каня...

Хочацца крыкнуць прама ў твар Пліскову і Навіцкаму:

— У, каналупы!

Хочацца, замест акупой заме-кі ветфельчара ўпісаць у пашпарт мерына жудасную аповесць пра загубленага драпежнікамі калгас-нага каня...

Калгас імя Сталіна, Расонскі раён.

Карціна «Новая радзіма», на-водзе сцэнарыя А. Вольнага, ў пастаноўцы рэжысера Аршанска-га зроблена на матэрыяле са-цыялістычнага гіганта — Салі-камскіх руднікоў, гаворыць аб пролетарскім інтэрнацыяналізме.

Карціна надзвычайна цікавая іа сваёй тэматыцы. Аднак, треба ад-значыць некаторы схематызм і ад-сутнасць дастатковай творчай іні-цыятывы як у рэжысёрскай, так і ў акторскай рабоце, што значна зніжае мастацкую каштоўнасць гэтай карціны. Карціна «Поўнале-це», сцэнарыў Зельцэра, рэжысёр Шрэйбэр. Гэту карціну савецкі глядач ужо бачыў, яна вышла на экран у пачатку гэтага года. Тре-ба прама сказаць, што карціна зү-сім заслужана атрымала адмоў-ную ацэнку ў савецкім друку. Вы-чарпальную ацэнку гэтай карціне даў старшыня СНК БССР тав. Галадзед на пасяджэнні Соўнарко-ма СНК у дзень 10-гадовага юбі-лея беларускай кінематаграфіі. Тав. Галадзед сказаў: «Агульныя ідэі і замысел карціны «Поўна-леце», на-мойму, супадаюць з ідэ-ямі і замысламі «Юнацтва Макси-ма». Але карціна вышла не той... На-мойму, у гэтай карціне поўна-леце яшчэ не дасягнута, ды амаль што і юнацтва яшчэ не паспела». Зразумела, што аўтар, рэжысёр і фабрыка ў цэлым па-вінны з гэтай ацэнкі зрабіць для сябе сур'ёзныя вывады ў справе барацьбы за якасць кінокарцін.

Выпушчаныя ў гэтым годзе 4 карціны даюць вельмі багаты ма-тэрыял, які павінен служыць сур'ёзнай школай для творчага калектыва фабрыкі. Сярод гэтых чатырох карцін ёсць узоры дрэн-най работы («Поўналеце»), та-кая ідэя-мастацкая якасць кар-цін далёка адстае ад сучаснага ўзроўню кіномастатства ў нашай краіне і не адпавядае велізарным культурным запросам пролетарскіх мас. Адначасова мы з валікай

тэага працуюць для нашай фаб-рыкі тт. Вольны, Лынькоў і Таўба.

Треба яшчэ раз паставіць перад саюзам савецкіх ільшменнікаў БССР пытанне аб неабходнасці па-велічэння кадраў кінодраматургаў са складу ільшменнікаў БССР.

У выніку валінай работы наш сцэнарыямі фабрыка мае зарод-магчымаасць разгарнуць па-сапра-дному вытворчую работу. Тым здымачныя брыгады ўжо шмат-даюцца па вытворчасці: рэжысёр Борш канчае алімпі летняй нату-ры карціны «Шукальнікі ітасіма» па сцэнарыю Кобца і Зельцэра; рэжысёр Вернер таксама канчае летнія алімпі камедыі «Дзятчын-ка спяшаецца на спатканне» па сцэнарыю Зорыча; рэжысёр Шмідтгоф і Гаўронскі скончылі падрыхтоўку перыля і ў канцы верасня пачынаюць здымаць работу над дзіцячай карцінай па сцэнарыю Шора «Канцэрт Бетго-вена». Закончаны тры сцэнарыі і ў чацвёртым квартале будуць адданы ў вытворчасць, гэта сцэ-нарыі Бядулі «Салавей», рэжысёр Аршанскі; Ядзіна «Нявеста», ре-жысёр Шрэйбэр; Барашка «Днепр у агні», рэжысёр Сабінен і Паўронкі. Такім чынам у нашым гэтага года будзе ў вытворчасці 6 карцін.

Зараз уся ўвага фабрыкі на-раклучаецца на арганізацыю та-матэчна-вытворчага плана 1939 г. і падрыхтоўку к 1937 г. 20-годдзю Окцябрскай рэвалюцыі.

Важнейшай задачай нашай фаб-рыкі з'яўляецца барацьба за вы-сокую ідэя-мастацкую якасць кінокарцін. Велізарная ўвага і да-памога беларускай кінематаграфіі з боку ЦК КП(С)Б і СНК БССР і адданая работа калектыва работ-нікаў кінофабрыкі з'яўляецца ве-рукай таму, што мы дамо савец-каму глядачу карціны вартыя нашай ордэнаноснай рэспублікі.

А. МАТУСАЎ

Прэцоўныя машыны краіны канчаткова парываюць з рэспірацыяй. Рабо-чыя і калгаснікі ператвараюць былыя ачагі цемры ў дамы сацыялі-стычнай культуры, клубы, школы. НА ЗДЫМКУ: школа ў м. Еліка ў рабудаваная з цэрквы. Фото М. ГРЫНВЛАТА (Этнаграф экспед. БелАН).

ЛІШКІ ХЛЕБА- ДЗЯРЖАВЕ

БРАГІН. (Па тэлеграфу). Да 15 верасня калгасы прадалі са сваіх лішкаў дзяржаве 285 цэнтнераў.

ПЯЦЕРЭНКА.

БАБРУЙСК. З кожным днём расце лік калгасаў, якія арганізавана прадаюць свае лішкі збожжа дзяржаве. Першым у раёне прадаў 23 тоны хлеба калгас імя Дзяржынскага. Следзі за ім прадаюць свае лішкі збожжа дзяржаве калгас «Большэвік», «Чырвоны партызан», «Асоавіяхім».

ЧЫКУН.

ОРША. (Па тэлефону). Калгасы Веравойшанскага сельсовета прадалі дзяржаве 40 тон хлеба. 18 верасня чырвоны абов з хлебом даставілі калгаснікі Пугляўскага сельсовета, якія прывезлі 48 тон. Калгас «Парыжская комуна» прадаў 20 тон, «ХВІ партэ'юд» — 12 тон, «Чырвоны чыгуначнік» — 9 тон, «Перамога» — 12 тон.

ЗАЙЦАУ.

СЛУСК. На склады «Заготзярно» штодзённа прыбываюць чырвоныя абовы з хлебом, проданым калгасамі дзяржаве са сваіх лішкаў. Калгаснікі сельсагаспадарчай арцелі імя Сталіна, Сераднякоўскага сельсовета, якія летась за проданы хлеб купілі аўтамашыну, сёлета прывезлі на склад «Заготзярно» 45 тон хлеба.

Іх прыкладу паследвалі другія калгасы раёна. Калгас імя Леніна, Ленінскага сельсовета, прадаў 90 тон, імя Заноўскага, Бокшыцкага сельсовета, — 80 тон, «Вольная праца» — 70 тон, «Шляхі налічывізацыі» — 70 тон.

Да 14 верасня на склады «Заготзярно» паступіла 505 тон закупленага добраякаснага хлеба.

ГАРЭЛІК.

СМІЛАВІЧЫ. Па 3 кілаграмы хлеба на прадазень сёлета атрымаюць калгаснікі сельсагаспадарчай арцелі «Комвуз БССР», Дудзіцкага сельсовета. Апрача гэтага, яны прадалі дзяржаве 30 тон зярна.

Калгас «Новы шлях» прадаў 10 тон.

В. МАЦВЕЙЧЫК.

Выканалі план натураплаты і ільносемя

Зямля—наша!

Калгас імя Ленцуцкага атрымаў акт на вечнае карыстанне зямлёй

(Ад нашага спецыяльнага карэспандэнта).

Заціхлі электраматоры ў маладтарнях, ільномалцы і гонтарэцы. Спынілі работу цеслары, працуючы на пабудове пяцітніка і новай канюшні. У калгасе сёння вялікае свята. У полі, на высокім узгорку, высока ўзняўся ярка-чырвоны сідат. За шмат кілометраў вакол відаць, што сёння, 18 верасня, у калгасе імя Ленцуцкага вялікае свята.

Арка, што стаіць пры ўваходзе ў калгасны сад, упрыгожана лозунгамі і партрэтамі правадароў. Лозунгі, напісаныя на чырвонай матэры, развешаны па ўсёй вёсцы, на дамах. У новае, у лепшае адзямлі сёння калгаснікі, калгасніцы, дзеці, запойнішныя дзужэню калгасную вуліцу, вялікі сад. Усё гаворыць аб надзвычайнай урачыстасці.

На аўтамабілях з Віцебска сталі прыбываць дэлегацыі ад прадпрыемстваў. Рабочыя заводу «Чырвоны металіст» імя Кірава прывезлі з сабой духавы аркестр. Аркестр размясціўся на нована-

4 гадзіны дня. Усе госці разам з гаспадарамі збіраюцца ля трыбуны. На трыбуне старшыня калгаса Іван Станіслававіч Закрэйскі. У прэзідыум мільнга выбіраюцца члены праўлення калгаса. Запрашаюцца ўпаўнаважаны ЦК КП(б)Б і СНК БССР нарком земляробства тав. Бенен, сакратары віцебскага гаркома партыі Жураўлёў, Башмачнікаў, старшыня горсовета Аверын і іншыя.

Аб тым, як нарадзіўся калгас, як ён рос і ўмацоўваўся раскавае тав. Закрэйскі. Гавораць старыя калгаснікі, якія памятаюць яшчэ панскі бізун. Сёння на вечнае карыстанне калгас імя Ленцуцкага атрымаў 932 гектары зямлі. Гэту зямлю ніхто не можа ад яго адабраць. Границы калгаса цяпер могуць пасунуцца толькі ў шырыню за кошт распрацоўкі новых паліных зямель.

Гэта было ўсяго толькі 18 гадоў таму назал 115 гаспадароў вёскі мелі 117 дзесяцін зямлі. 1270 дзесяцін належала паме-

ўраджай. Але наперакор усім калгас рос.

Цяпер калгас не пазнаць. Кароўнікі і канюшні атрымліваюць электрычнае асвятленне з Асінаўскай дзяржаўнай электрастанцыі. Электрыка асвятляе хаты калгаснікаў. Прадзельны важыць 2,5 кілаграма зернавых, 6,5 кілаграма бульбы, 0,5 кілаграма гародніны. 35 кап. грашыма.

У калгасе 219 гадоў буйнай рагатай жывёлы, 89 рабочых коней. Жывёле рыхтуецца цёпла і сыта зімоўка.

У калгасе дзесяці ўдарнікаў калгасных палёў, жыгёлагадоўлі, будаўніцтва. Партреты знатных людзей калгаса сёння на ўрачыстасці, прысвечанай урачыстасці, выстаўлены ў калгасным садзе. Вось партрэт брыгадзіра будаўнічай брыгады Рымыкава Іліі. Над яго кіраўніцтвам у калгасе пабудаван кароўнік на 100 гадоў, 12 хавальнікаў гародніны, два гумны, будуюцца канюшны на 30 коней, цялятнік на 80 гадоў.

У фотавітрыне партреты пастухоў Цвяткова Васіля і маладой дзяўчынкі Клаўдзі Сокалавай, якія радыцэальна скарыстоўваюць пашу, стараюцца, каб цялятны і каровы былі заўсёды сытыя. Вось партрэт Серафімы Сокалавай — лепшай дзяркі калгаса. Гэта ўсе людзі, якіх калгас выратаваў ад голаду і холаду якія толькі тут пазналі, што такое сытае і культурнае жыццё.

І вось сёння на гэтым урачыстым сходзе гэтыя людзі, якіх раней ніхто нават і за людзей не лічыў, відаюць гарачы запальваючыя словы ў шматтысячны натоўп. Яны заклікаюць яшчэ лепш змагацца за большавіцкі калгас, за ажыццяўленне сталінскага статута сельсагаспадарчай арцелі. Яны гавораць аб жыцці, шчасці, радасці. Яны гавораць аб светлым сёння і яшчэ больш радасным заўтра. Ім атказваюць прадстаўнікі рабочых, Чырвонай арміі, урада, Ленінскай партыі, якая вывела іх на шырокі шлях радасці і шчасця.

Ад ЦК КП(б)Б і СНК БССР калгаснікаў вітае тав. Бенен.

Бурай воллескаў адказваюць калгаснікі свайі партыі і свайму ўраду, што яны яшчэ лепш будуць змагацца за ўраджайнасць, за ператварэнне сваіх калгасаў у большавіцкія.

Крыні «фра» доўга нясуцца па калгасу. «Няхай жыве лепшы чалавек нашай эпохі, наш правадар, дзят і настаўнік таварыш Сталін!»

У калгасе імя Ленцуцкага, Віцебскага раёна, закончана работа па вызначэнню граніц яго зямлі. НА ЗДЫМКУ: землеўпарадкавальца Папернаці (справа) устаўляюць слупы на адведзенай граніцы калгаса. Фото ЛОСЭВА.

будаванай сярне, і моладзь разам са старымі цайшла ў скокі. Наіраіляў дожджык. Але ніхто не хацеў пакідаць сад.

З-за бярозавага лесу выехала 11 фурманак. Гэта калгаснікі перадавых калгасаў Нікалавіцкага сельсовета прыехалі да сваіх суседзёў на свята. Калёсы дугі ўпрыгожаны сцяжкам, кветкамі. Прыехала дэлегацыя ад кітайскага калгаса імя Гікало. На ўрачыстасць прыехаў Сі-дзу-дзі. У Савецкім Саюзе знайшоў ён сваю радзіму. Партыя паставіла яго на адка-

пчыкам Струцкаму, Стружанецкаму, Пройсу. Тры чалавекі мелі 1.270 дзесяцін. 115 гаспадароў мелі 117 дзесяцін! Вось тут і дзялі.

Вузенькую палоску зямлі мелі Іван і Андрэй Івановы ў вёсцы Кацарынічы. Гэту палоску трэба дзяліць. Адзін прасіў другога, каб уступіў. Але ўступіць кавалачак зямлі не хацелася ні аднаму, ні другому. Аднойчы ў часе сваркі Іван сханіў касу і зарэзаў свайго брата Андрэя... За малечыні каваляк зямлі! Вось такое было

Рэкорды ільнотрапальшчыц Сенненшчыны

Калі-б старую ільнотрапальшчыцу Бараноўскую Альбету, прозвішча якой вядома ўсяму раёну, запыталі, як яна рыхтуецца да 1 кастрычніка — дня раённага злёту ўдарніц-ільнотрапальшчыц, то яна магла-б моўчкі ўказаць на цэнтнеры выпрадаванага не рукамі ільну. Яна, як і заўсёды, у час ручной тропкі дае рэкордыя тэмпы і якасць работы. За васьмігадзінную змену патроівае да 18 фунтаў ільновалакна.

Бараноўская ўжо не маладая — мінулым месяцы ёй споўнілася 70 гадоў. Але на калгаснай рабоце за ёй заўсёды прышывства і першую прэмію атрымлівае з калгаса яна.

— Мая першая ўмова паспеху за высока нумар валакна, — раскавае Альбета, — гэта не дапусціць абсечкі валакна ў час тропкі. Для гэтага я заўсёды пускаю трапа ла ўздоўж жмені ільну, бо тропка наперадом жмені ільну дапускае абсечку валакна.

Другая ўмова — для тропкі трэба браць невялікія жмені і трапаць у два прыёмы спачатку на поўтроп, а потым начыста, складаючы ў адно берыва па дзве жмені ільну.

Жменю ільну трэба часцей варушыць з тым, каб трапала заўсёды пакіроўвалася на трасту, пры чым пельга трапаць па кончыках валакна — гэта дае абсечку і павялічвае блытаніну.

І сапраўды, строга захоўваючы ўказаныя правілы тропкі Альбета Бараноўская дае валакно на два нумары вышэй, чым другія калгасніцы, не глядзячы на аднолькавую якасць ільнотрасты.

І не толькі адна Бараноўская лічыцца лепшай трапальшчыцай калгаса «Комунар», Латыгальскага сельсовета, Сенненскага раёна.

Калгасная вытворчасць выхавала шмат маладых ударнікаў — калгаснікаў і калгасніц. Вось Кучынская Ганна, Горнак Марфа і іншыя. Яны таксама па-бываюму змагаюцца за прышывства ў раённым конкурсе-спаборніцтве старшынь калгасаў, намеснікаў па ільну і ільнотрапальшчыц. Яны ў дзень вытроіваюць па 22 фунты валакна. Калгасам ужо злана 10 цэнтнераў ільновалакна. Усё валакно здаецца 11—14 нумарам.

Ф. КАЛЫМАГА.

Догляд за ільном даручылі конюхам

Дырэктар Крычаўскага ільнозавода тав. Прохараў загадаў падрыхтавацца да сезону, правёў капітальны рамонт прадпрыемства, пераканструяваў швін-турбіну. Выхад доўгага валакна зараз можа быць павялічан у два разы.

Прохараў нават рашыў у 4-ым квартале адмовіцца ад датацыі дзяржавы і зрабіць свой завод рэнтабельным. У сваіх планах дырэктар прадугледзеў шмат дэталей, але ўпусціў адну дробязь — трасту.

У апошнія пяцідзёнцы жніўня і першай пяцідзёнцы верасня завод павінен быў атрымаць ад калгасаў 125 тон трасты. Паступіла-ж усяго толькі 3 тоны, і тая нікуды нявартае — не адсартаваная і неахлаждаўшая.

У 83 калгасах раёна вылучаны спецыяльныя намеснікі старшынь па ільну. Яны атказваюць за пераапрацоўку ільну, свечасовае

падняцце трасты са спецішчаў, сартроўку яе і свечасовую зладу на ільнозавод. З гэтымі людзьмі ільнозавод павінен быў трымаць самую шчыльную сувязь.

Але дырэкцыя ільнозавода стала на няправільны шлях. Яна лічыць, што арганізацыя заготовак трасты гэта не справа заводу.

А ў калгасах людзі, адказныя за лён, займаюцца чым толькі хочаць, толькі не ільном. У калгасах «Перамога», «Вялікі Окцябр», «Краіна Советаў» догляд за спецішчамі і за дастаўку трасты на ільнозавод перадаручылі конюхам, вартаўнікам, жывёлаводам і іншым людзям, якія нічога агульнага з ільном не маюць.

На фоне гэтых фактаў становіцца зразумелым, чаму Крычаўскі раён на 15 верасня загатоўў усяго 4,1 проц. трасты і 1 проц. ільновалакна.

А. КРЫЧАУСКІ.

АБУРАЮЧАЯ АГІДНАСЦЬ

ПУХАВІЧЫ. (Ад спец. мар. «Звязды»). Цяжка сабе ўявіць, каб савецкі работнік быў-бы злодэн на такое агіднае з'явішча.

Пры Турынскім сельсавеце жыты тав. Засіковіч, намеснік дырэктара МТС па палітчасці тав. Більс і іншыя раённыя работнікі. Але ніхто з іх не даўваліць гэтага агіднага, абтрачанага змекзан-

БАЗАРВАННЯ МАЕМАСЦЬ

(Письмо парторга калгаса)

перасні мінулага года на пленума Шепелеўскага сельсавета (Заслаўскі раён), калгас «Юны комунар» бясплатна перадаў Шепелеўскай няпоўнай сям'і шкوله карову.

Старшыня РВК тав. Баронічэўскага сельсавету вярнуць калгасу, як незаконна перадаў шкوله. Але старшыня сельсавета Баронічэўскі гэта распарадкаваў выконваць і не думае.

Сельсавет лічыць так: раз калгас «Юны комунар» самы большы ў сельсавету, то значыць для яго можна даць бясплатна карову.

Старшыня сельсавета Баронічэўскі ў калгасе на 100 руб. прапачаў сакратар Агейчык — на 26 кап., а да гэтага часу калгасам разлічвацца і не думае.

Даў права сельсаветчыкам перадаваць калгаснай маёмасці

ГЕРШЭЛЕВІЧ.

НАДАЧЫ АДКАЗАУ ДОПІСЫ У ГАЗЕТУ «ЗВЯЗДА»

Сельсавету Шепелеўскага РВК разлічыць матэрыял аб неасвоечасовам расследаванні і рэагаванні на скаргу працоўных, паслаў «Звядзі», вынес спецыяльнае пастанова.

Невыкананне рашэнняў прэзідыума РВК аб расследаванні, рэагаванні і дачы адказаў на допісы ў «Звядзі», перадаўчэне расліна допісаў другім асобам, перадаў райза т. Скароходзіну перадаў сурова вымова.

Неасвоечасова дачу адказаў на допісы загадчык райзана Філіпавіч і загадчыку райфа Русава абвешчана вымова.

Невыкананне мер да знішчэння калянаў, указаных у допісах, спецыяльнае расследаванне іх заваду райдарадзела Галынскаму райзана на від.

Старшыня РВК ўказаў старшыні райзана Яванісу на адсутнасці зваду кантролю за праверкай вынікаў даваемых ім даручэнняў расследаванні, рэагаванні і дачы адказаў на допісы.

Калгас «Новы шлях» прадаў 10 тон.

В. МАЦВЕЙЧЫК.

Выканалі план натуроплаты і ільносемья

КАСЦЮКОВІЧЫ. (Па тэлеграфу). Калгасы зоны МТС 15 верасня поўнасьцю выканалі галоўны план натуроплаты за работы МТС. **НЯДЗВЕДЗКІ, ГРЭБЕНЧЫК і РУМІЛАУ.**

МСПІСЛАЎЛЬ. (Па тэлеграфу). Устаноўлены дзяржаўны план загатоўкі селекцыйнага ільносемья МСПІСЛАЎСкай ільносембазай МТС перавыканан. Прадаўжаем загатоўку звыш плана.

Дырэктар МТС **НИКІФАРАУ.**

будаўнай спрэ, і моладзь разам са старымі пайшла ў скокі. На краілаў дожджык. Але ніхто не хацеў пакідаць сад.

3-за бярозавыя лесу выехала 11 фурманак. Гэта калгаснікі перадавалі калгасу Нікалаевіцкага сельсавета прыехалі да сваіх суседзей на свята. Калёсы дугі ўпрыгожаны спяжынкамі, кветкамі. Прыехала делегацыя ад кітайскага калгаса імя Гікало. На ўрачыстасць прыехаў **Сі-дзу-дзі**. У Савецкім Саюзе знайшоў ён сваю радзіму. Партыя паставіла яго на адказную работу — намеснікам старшыні калгаса. За ўдарную работу ён узнагароджан ордэнам — прымаць удзел у гэтым вялікім свяце.

У калгас прыляцелі два самалёты. Адзін з іх праляцеў нізка над садом. Ён выкінуў пачку лозунгаў. Другі палымаецца ўсё вышэй і вышэй. Вось ён спірае ход. З самалёта выскочыў чалавек. Распусціўся парашут. Віцебскі аэра-клуб прыслаў на свята свайго парашутыста тав. **Архірэева**.

пчыкам Струцкаму, Стружанецкаму, Прейсу. Тры чалавекі мелі 1.270 дзесяцін. 115 гаспадароў мелі 117 дзесяцін! Вось тут і дзялі.

Вусенькую палоску зямлі мелі Іван і Андрэй Івановы ў вёсцы Кацярынічы. Гэту палоску трэба дзяліць. Адзін прасіў другога, каб уступіў. Але ўступіць казачак зямлі не хацелася ні аднаму, ні другому. Аднойчы ў часе сваркі Іван сханіў касу і зарэзаў свайго брата Андрэя... За малечыні казачак зямлі! Вось такое было жыццё.

Расказвае **Васіль Цыткоў**. — Як ішлі на сенакос, бывала бацькі развіталіся з дзецьмі. Хто ведае, ці вернецца. Ішлі касіць як на вайну.

Толькі з рэвалюцыяй прышло жыццё да былых панскіх парабкоў, да сялянскай беднаты. У 1929 г. арганізаваўся калгас. Пёмнымі ночамі кулакі забіраліся ў калгасную канюшню, выводзілі коней, атручвалі жывёлу, палілі

прадстаўнікі работчых, Чырвонай арміі, урада, Ленінскай партыі, якая вывела іх на шырокі шлях радасці і шчасця.

Ад ЦБ КП(б)Б і СНК БССР калгаснікам вітае тав. **Бенен**.

Бурай воллескаў адказваюць калгаснікі сваёй партыі і свайму ўраду, што яны яшчэ лепш будуць змагацца за ўрадаўнасць, за ператварэнне сваіх калгасаў у большэвіцкія.

Крыні «Фра» доўга нясуцца па калгасу. «Няхай жыве лепшы чалавек, нашай эпохі, наш правадыр, друг і настаўнік таварыш **Сталін!**» — гэтым лозунгам закрываецца ўрачысты мітынг.

3 калгаснага двара выяжджае абоз фурманак. На іх нагужана 10 тон высокакаснага зярна. Гэта калгас, святкуючы дзень замапавання за ім зямлі навёчна, дзень прытожлага, заможнага, культурнага жыцця, атраўляе сваёй дзяржаўнае абоз з праданым хлебам

А. МАНЬКОУ.

Віцебчыня.

НА БУДАУНІЦТВЕ ГІДРОЛІЗНАГА ЗАВОДА

Будаўнічая пляцоўка бабруйскага гідролізнага завода з кожным днём мяняецца. Паступова грунты камню, цэглы, цэменту, вапны ператвараюцца ў стройныя гмахі цэхаў і дапаможных служб будучага завода.

З усіх пабудоў выдзяляецца 9-павярховы галоўны корпус завода. У яго сярэдзіне каменшчыкі закладваюць падмуркі для гіганцкіх ва ўсе 9 паверхаў вышнімі сталёвымі рэзервуараў. Атынкаўшчыкі абліцоўваюць сцены шэрым гранітападобным пластам цэменту.

У суседнім гідролізім цэху, які злучан з галоўным корпусам аграмаднейшым залам, месца каменшчыкаў занялі арматуршчыкі. Яны з жалеза, цэменту і камню выводзяць жалезабетонныя падпоры — асновы для складанага гідролізнага абсталявання. Мантажнікі ўстанаўліваюць на месца цудоўныя машыны.

З вокан, дзвярэй складала гатовай прадукцыі вырываюцца аглушальныя удары па жалезу пудовага молата. Гэта кацельшчыкі з жалезных лістоў заклёпкімі зшываюць барты цыстэрн на сотні тысяч літраў спірта.

На двара, каля велізарных катлоў, снуюць людзі ў сініх акуларах. У іх руках абсталяванне для электразваркі. Яны раслаўленым жалезам склейваюць швы будучых брадзільных чанаў. Кавалі, размякчаючы жалеза ў агні горнаў, выкоўваюць крукі, балты, заклёпкі і іншыя дробныя рэчы. Скрыгочуць камнедрабіўкі, расціскаючы камень на дробныя кава-

лочки. Па новай заводскай шашы, уздымаючы пыл, адзін за адным імчацца грузавікі — падвозяць будаўнічы матэрыял і абсталяванне.

Вадаправодчыкі закладваюць у грунт чыгунныя і бетона-асбеста-выя трубы, па якіх з ракі Бярозы завод будзе браць для сабе 50 тысяч літраў вады ў адну гадзіну работы.

Будаўніцтва ідзе поўным ходам. З кожным днём будаўнікі ўступаюць месца мантажнікам, здаючы ім гатовыя памяшканні цэхаў. Астаюся дабудаваць верх цэплаш электрацэнтралі і дзве пажарныя станцыі. Астатнія шматлікія памяшканні цэхаў гатовы і паступаюць пад мантажныя работы.

Завод прыступіў да падрыхтоўкі кадраў работчых-гідролізінаў. Падана 600 заў ад будаўнікоў з просьбай пакінуць іх працаваць на заводзе. Заявы прымаюцца ў першую чаргу ад ударнікаў. Ударніцтва расце з кожным днём, і ў гэтым сказваецца жаданне соцен будаўнікоў працаваць на пабудаваным ім заводзе.

Адабрана 50 чалавек і паслана на Чаранавецкі гідролізім завод для вучобы. На месцы адкрываецца школа на 200 чалавек.

Урад даручыў за адзін год пабудаваць завод, коштам у 15 мільёнаў рублёў.

Калектыў будаўнікоў даў слова — заданне ўрада выканаць і новы 1936 год сустрэць першай партай спірту з пілавіння, зробленага на бабруйскім гідролізім заводзе.

Мяркуючы па ходу работ, будаўнікі сваё слова павінны стрымаць, калі на шляху іх не будзе перашкод. А такія перашкоды ўжо выяўляюцца.

Гідролізім на сутнасці будзеца на базе бабруйскага лесакаамбіната, які для новага завода павінен даваць сыравіну, — адкіды дрэвапрацоўкі, галоўным чынам, пілавінне. Здавалася-б кіраўніцтва лесакаамбіната павінна ўскісам чынам дапамагаць заводу, які будзе адкіды лесакаамбіната перарабляць у спірт, даваць краіне велізарнейшы прыбытак.

Не такую пазіцыю заняў дырэктар лесакаамбіната Зубрыцкі. Ён дырэктарам не так даўно. Сваё прыбыццё на камбінат Зубрыцкі адзначыў дакладной запискай у Наркамлеспром аб тым, што ў Бабруйску гідролізім завод будаваць няма для чаго, бо лесакаамбінат будзе паліць апілікі і адкіды дрэва ў топках электрастанцыі. Наркамлеспром растлумачыў Зубрыцкаму, што пілавіння хопіць і для камбіната і для гідролізнага завода.

Аднак, гэта не прымуціла Зубрыцкага змяніць сваю думку. Адсюль і ўзаемаадносіны. Замест дапамогі — беспрынцыпная варажасць, якая ў сваю чаргу нараджае перашкоды для гідролізнага, і каштуе, што называецца, апошняму (чытай дзяржаўнае) у «капеечку».

Гэтымі днямі ў Бабруйск прыбыла рачная землечарпалка, з ме-

тай паглыбіць каля берагу дно ракі, што неабходна для закладкі калодзежа насоснай станцыі гідролізнага завода. Але каля берагу стаіць лес камбіната. Зубрыцкі забараніў к гэтаму месцу паліць землечарпалку. Землечарпалка за кожны дзень простаю бярэ з гідролізнага 1000 руб. дзяржаўных грошай.

Начальнік будаўніцтва т. **Вайнер** звярнуўся з просьбай да сакратара райкома КП(б)Б т. **Чэрнышэва** дапамагчы ўладзіць «недаразумеце». Толькі пасля ўмяшання Чэрнышэва Зубрыцкі згадзіўся дапусціць землечарпалку к месцу работы.

І так кожны раз, калі гідролізнаму што патрэбна ад лесакаамбіната, Вайнер звяртаецца к пасрэдніцтву райкома КП(б)Б, бо інакш Зубрыцкі ўсё роўна не згодзіцца задаволіць прэтэнзіі гідролізнага.

Лесакаамбінат затрымлівае выдату будаўніцтву гідролізнага 400 кубаметраў дошак, вельмі неабходных для даху галоўнага корпуса. Наогул патрэбна сказаць, што будаўніцтва забеспячэнаецца лесаматэрыяламі вельмі дрэнна. Тут у першую чаргу вінаваты менскія трэсты, як «Лесбел», «Белдраў» і яно нізавыя вытворчыя адзінкі, як напрыклад, бабруйскі лесакаамбінат.

Гідролізім павінен атрымаць лесаматэрыял неадкладна. Нельга дапусціць каб з-за галаваціпства і самадурства асобных людзей зрываўся выкананне дзяржаўнага задання.

П. ЧЫКУН.

125 тон трасты. Паступіла-ж усяго толькі 3 тоны, і тае нікуды нявартае — не адсаргаванае і недаляжэўнае.

У 83 калгасах раёна вылучаны спецыяльныя намеснікі старшынь па ільну. Яны адказваюць за перапрацоўку ільну, своечасовае

шым людзям, якія нічога агуднага з ільном не маюць.

На фоне гэтых фактаў становіцца разумелым, чаму Крычаўскі раён на 15 верасня загатоўіў усяго 4,1 проц. трасты і 1 проц. ільновалакна.

А. КРЫЧАЎСКІ.

АБУРАЮЧАЯ АГІДНАСЦЬ

ПУХАВІЧЫ. (Ад спец. кар. «Звядзі»). Пяжка сабе ўявіць, каб савецкі работнік быў-бы злолен на такое агіднае з'явішча.

Пры Турынскім сельсавете жыла ўдова Хруцкая **Александра** са сваімі дзецьмі. Прадавала яна прыбіральшчыцай. Як прыбіральшчыца, ёй належала жыць у самым будынку сельсавета.

У Хруцкай ніколі сваёй хаты не было. Яе муж-вябожчык увесь час батрачыў. Батрачыла і яна сама. Пры савецкай уладзе яна стала працаваць у сельсавете прыбіральшчыцай. Жыла яна і выконвала сваю работу акуратна.

У 1934 г. Хруцкую высляюць на вуліцу. І толькі дзякуючы ўмяшчальству палітдзела Пухавіцкай МТС яе ўсялілі абратна. 17 жніўня гэтага года пад матывам, што памяшканне сельсавета трэба прывесці ў культурны выгляд, Хруцкую зноў выселілі.

Насупроць памяшкання сельсавета стаіць хлеў. І вось туды, ў хлеў, сумесна са свіннёй, там, дзе прыбіральня, пасялілі сям'ю Хруцкай. Ужо амаль месяц яна з двума сваімі дзецьмі жыве ў свіннарніку.

Адрас «кватэры» Хруцкай добра ведаюць сакратар райкома пар-

ты тав. **Засімовіч**, намеснік дырэктара МТС па палітчасці тав. **Кляс** і іншыя раёныя работнікі. Але ніхто з іх не заўважыў гэтага агіднага, абуралючага здзекавання.

Узначальваў перасяленне сям'і Хруцкай старшыня сельсавета **Кулеш**. «Гасцінна» прадставіў хлеў сумесна з сваёй свіннёй старшыня сельна **Егорушкін**.

Калі Хруцкая звярнулася да лапамогай да старшыні сельна **Егорушкіна**, дык ён адказаў:

— Нічога, пажыві. Табе будзе выгадней зійоі: непатрэбна купляць дроў: свіння дасць цяпко.

Больш свінскіх, бяздушных адносін да жывога чалавека нельга сабе прадставіць.

Гэты па сутнасці антыпартыйны ўчынак бачылі на працягу месяца кіраўнікі партыйна-савецкіх арганізацый раёна, але ніхто з іх не прыняў мер да яго спынення. Злэскі над сям'ёй батрака праходзіць беспаракарана.

Зараз мы патрабуем самага тупчайшага і суровага суда над тымі, хто дазволіў сабе тварыць, або не бачыць гэтых абуралючых фактаў здзекавання.

С. КУРАЧКІН.

„ГЛУШЫЦЕЛІ САМАКРЫТЫКІ З БРАГІНА“

4 верасня «Звезда» апублікавала артыкул пад загалоўкам «Глушыцелі самакрытыкі з Брагіна».

Бюро РК, абгаварыўшы гэты артыкул, падвердзіла правільнасць фактаў і прыняла спецыяльную пастанову.

За неасвоечасовае расследаванне і рэагаванне на пісьмы працоўных, за засмечанасць апарата райза і РВК выключаны з партыі і зняты з работы загадчык райза **Шэўчык** і намеснік старшыні РВК **Карнейчык**.

Бюро РК паставіла разабраць асобна пытанне аб партыйнасці інструктара РК КП(б)Б т. **Мартыненкі** за неаагаванне і ігнараванне допісаў друку і скарг работчых.

Начальніку міліцыі т. **Сафанаву** і наредзі т. **Афанасеву** прапанавана на працягу трох дзён расследаваць і прыцягнуць да крымінальнай адказнасці вінаватых у

разбазарванні маёмасці ў калгасе «Чырвоны партызан № 3».

Бюро РК папярэдзіла т. **Афанасьева**, што калі ім не будуць своечасова прымацца меры па рэагаванні на пісьмы і рэагляду спраў, да яго будуць ужыты самыя суровыя меры партыйнага спагнання.

За невыкананне рашэння бюро аб ачытцы калгаса «Чырвоны Оніцяр» ад класова-варожых элементаў старшыні калгаса **Лаўрусенку** абвешчана вымова.

Бюро РК прапанавала ўсім кіраўнікам раённых арганізацый, старшыням сельсаветаў і калгасаў на працягу двух дзён прымаць меры і даваць адказы на пісьмы і скаргі працоўных.

Прапанавана старшыні РВК т. **Хілімонаву** і парторгу РВК т. **Слізко** на працягу двух дзён правесці ўсе маючыся замяткі па аддзелах РВК і асоб, не рэагуючых на іх, прыцягнуць да адказнасці.

турлага будаўніцтва. Увечары ў той-жа самы дзень адбыўся пашыраны пленум Обальскага сельсовета з удзелам 500 чалавек — калгаснага актыва, рабочых тарфянога, цагельнага і ллянога заводаў настаяніцкаў і вучняў школ. Старшыня сельсовета т. Мазін зрабіў падрабязны даклад аб паярэнніх вы-

нікі аўтакалоны палірына знаёмлілі са становішчам працоўнай дысцыпліны ў жыллагадоўчых і овнагадоўчых фермах, з палірытоўкай да імі, з матэрыяльна-культурным абслугоўваннем калгаснікаў. На вытворчых нарадах ставілася пытанне аб тым, як палепшыць работу.

Чырвоны абор у гонар аўтакалоны

Вешанковічы, 20 верасня. (Спец. кар. «Звязды»). Учора віцебская калона ўсебеларускага аўтаагітпрабегу прыбыла ў Вешанковічы. Працоўнае насельніцтва мястэчка арганізавала ў гонар калоны масовую ўрачыстую сустрэчу. Адбыўся мітынг.

Сёння раніцою ў гонар аўтаагітпрабегу калгас «Палітадзелен» арганізаваў чырвоны абор. Злана дзяржаве хлеба 12 тон, Ільготрас-

ты — 89 цэнтнераў і Ільновалакна — 820 кгг.

Дзяржынск, 20 верасня. (Спец. кар. «Звязды»). Ветліва дэпла сустракалі калгаснікі Дзяржыншчыны ўдзельнікаў аўтапрабегу ў Негаральскім сельсавеце ў гонар аўтапрабегу шырока разгарнуўся продаж хлеба дзяржаве. Калгасы прадалі ўжо больш 50 тон збожжа.

Параход «Молатау» першым выканаў план перавозак

Гомель, 20 верасня. Таварасажырокі параход «Молатау», якім камандуе старэйшы воднік, вопытны капітан, ўзнагароджаны ганаровай граматай ЦВК БССР тав. Вавуцна, першым у Днепра-

дзвінскім параходстве выканаў навігацыйны план перавозак.

Каманда парахода абавязалася к 18-й гадзіне Окцябра заваяваць для свайго судна ганаровую назву лепшага парахода басейна

Паяздка рацыяналізатараў у Маскву

19 верасня выехала ў Маскву брыгада вынаходнікаў і рацыяналізатараў машынабудавальнага завода імя Варашылава Мэта паяздкі — абмен вопытам. У Маскве брыгада набывае на буйнейшых прадпрыемствах, у тым ліку на аўтазаводе імя Сталіна ў Маскве брыгада выедзе ў Ленінград, дзе наведзе машынабудавальны завод імя Свердлова.

У складзе брыгады варашылаўцаў — вынаходнік т. Меднікаў, актыўны рацыяналізатар — старшыня зайкома т. Ланеўскі, інжынер-канструктар т. Валчок і брыгадзір т. Хадзюня.

Планерная станцыя пашыраецца

Менская планерная станцыя імя Молакава зараз налічвае 31 планер. К 18 гадзіне Окцябрскай рэвалюцыі станцыя атрымае новае асяно буксіровачных планераў

Сёння ў Менску на Ленінскай аўліцы адкрываецца гастронамічны магазін па продажы чаю і кофэ. У магазіне будзе таксама вялікі асартымент кандзіцёрскіх вырабаў. Фото Я. САЛАВЕЙЧЫКА.

Паступленне промтавараў

У дзяржаўны ўніверсальны магазін паступіла значная колькасць промтавараў. Шэрагінных тонка-сувоных вырабаў — касцюмнага трыко, бастона і іншых матэрыялаў паступіла на 400 тыс. руб., трыкатаных вырабаў — на 250 тыс. руб. Прыбылі два вагоны мужчынскіх і жаночых галаш.

Чакаецца прыбыццё на 800 тыс. руб. касцюмаў жаночых і мужчынскіх паліто, два вагоны галаш.

Надвор'е сёння

Паводле дзённых бюро надвор'я, сёння па Менску чакаецца наступнае надвор'е: тэмпература днём 17—20 градусаў, значна зменная воблачнасць, невялікі праходзячы даждзь. Вятры ўмераныя і свежыя, часамі моцныя паўночна-заходніх і заходніх напярмяў. Вячнасць добрая.

Спачатку расстанілі вагоншчыкаў. Яны паўкругам ахапілі ўвесь лес. Паліўнічых разбілі па брыгадах. Кожны паліўнічы атрымлівае пост і сектар нагляду. Нашай брыгадай кіруе выдатны паліўнічы камандзір АБВШ т. Леоненка.

Які дзімы, гуоты хес! Недарма тут воўчыя логавы. З правага боку

Натоўл акружае забітыя лікаў. Маленькі хлопчык забітага ваўка! моцна «Зжор нашага жучу, дыма бе, вось табе...

Расшырэне сеткі крам па продажы гародніны

У гарадах БССР значна расшыраецца сетка крам па продажы гародніны.

У Менску ў канцы гэтага месяца гародніна будзе прадавацца ў 105 крамах, у Гомелі — 87 і Віцебску — 81 краме.

Для лепшага абслугоўвання насельніцтва акраін гарадоў гародніна будзе развозіцца ў спецыяльных фургонах. Такіх фургонаў у Менску будзе 20, у Гомелі і Віцебску — па 10.

Выгрышы па рублё

Усеаблігацыйнае кіраванне галоўным кіравніцтвам арганізацыі БССР выявіла 1.886 выйгрышных паля па 44 тыграмы «Трэці рашаючы год пятага зыкатрымальнікі паводляў выйгрышах.

Жыхар от Пшч, Калінін раённа. Сямён Пронічэна і Цярэнцій Герасіменна і іншыя рэчны гэтага-ж раёна выйгрышы 500 руб. Жыхар вёскі Паліцкага раёна, Іван Міхайлавіч граў 200 руб.

Нам адзі оздартара А. Дыма

Пам'яшканне ВДТ-1

Беларукі дзяржаўны тэатр сёння **ОПЕРЫ І БАЛЕТА**

Опера Севільскі цырульнік
Пачатак у 8 гадзін.
Вілеты ў рабочай касе з 11 да 2 і з 4 да 6 гадзін і ў касе тэатра з 12 да 2 і з 5 гадзін вечара.
Прымаюцца заяўкі на калектыўныя паходы (са скілкай).

Гісторыя пяці хвастоў
Пачатак у 8 гадз. 30 мін. веч.
Вілеты прадаюцца ў рабочай касе ў касе тэатра.

Гукавы кіно-тэатр

«Інтэрнацыянал»
Сёння, 21 верасня, на экране — гукавы мастацкі фільм

ЧАПАЕЎ

ГУКАВЫ КІНО-ТЭАТР «Чырвоная зорка»
Гукавы мастацкі фільм **ЮВАЯ РАДЗІМА** у Канцацыйнае аддзял.

ГУКАВЫ КІНО-ТЭАТР «Пропетэрыя»
НАТА ВАЧНАДЗЕ ў гукавым фільме **АПОШНЯ КРЫЖАНОСЦЫ**

Кіно «СПАРТАК»
Мастацкі фільм **КАЛЕЖСКИ РЭГІСТРАТАР**

Дзяржцырк

21, 22 верасня — аб'юдаеная праграма 8 цыкла. Першыя гастролі дрэсіроўшчыцы коней Н. А. КІССО. Спэнка ў рэстаране ў выкананні шатляндскіх поні.
Выступленне артыстаў харкаўскай аэстрады Чарнецкай і Кейтно Сатыра скетч Новае рэпертуар
Паветраны соупавы палёт 4 — Маршавы — 4
Паветраны акт 2 — Петрапаўлаўскія — 2
Гастролі экспантрымаў — акрабатаў 2 — Райт — 2
Гастролі вэхольнага атракцыёна 2 — Морасто — 2
Трыпа прыгуюф 8 — Апі-Шах — 8

ПРАПЯГ МАТЧАЎ ФРАНЦУЗСКАЙ ВАРЫШЫ

Сёння борюцца 4 пары
I пара Галіеўскі-Тіганэ
II пара Вестэрміновыя барашьба да перамогі **КАРСАВІН — ЯРОШ**
III пара — Аркас — Доменны
IV пара Гердзееў — Валенцінаў

Парадны выхад воіх барцоў у 11 гадзін вечара. Пачатак у 8 з паловай гадзін вечара. Дзеш да 16 год на вяртанні пакажы не дапускаюцца. Каса адкрыта з 12 да 2 гадзін дня і з 6 гадзін вечара.

УВАГА!

Горспажыўсаюз РЭСТАРАН

Менская фабрыка-кухні Сьвердлоўскі тупік, 30
Пры менскай фабрыцы-кухні
Павядаміляе што з 20 верасня **дэны значна зніжаны**
Штодзённая спецыяльна — абеды — вышэйшай якасці (з 3-х блюў ад 8 р. 50 кап да 4 руб.)
Штодзённая **КАНЦЭРТНЫ ДЖАЗ** пад кіраваннем Міхаіла ПТЭЙМАНА пры ўдзеле пяўца-артыста мясцовай аэстрады Міхаіла Петашніка **ТАНЦЫ** (факатрот) сьрод публікі з 10 гадз вечара да 3-х гадзін ночы.
Абеды адпускаюцца па ая кааў на-дом. Наладжанне банкетнаў вечараў і гаварыскіх сустрэч
Пад наглядам вопытных купінераў кадрахтоўваюцца дзешыя блюды
Практычныя парады рэдактарам па пытанні мастацтвага абаронення газеты.
Падпісная плата: 1 мес. — 1 руб. 3 мес. — 2 руб. 6 мес. — 5 руб. 12 мес. — 12 руб.
Пам'ятайце, што доўгатэрміновы і сучасны здача падпіскі гарантуе энэратную бесперабойную дастаўку.
НАСПЯШАЙЦЕСЯ ПАПІСЬЦА.
Падпіска прымаецца за ўсіх паштовых аддзяленнях спецыяльнымі арганізатарамі і пісьмачаснамі

АДКРЫТА ПАДПІСКА на IV квартале 1935 года

„ЗВЯЗДА“
штодзённая газета, орган ЦК і МК КП(б)В ЦВК і СНК БССР
Падпісная плата: 1 мес. — 2 руб. 50 кап., 3 мес. — 7 р. 50 кап., 6 мес. — 15 руб., на год — 30 руб.

„ОРКА“

Усебеларуская газета на польскай мове, орган ЦК КП(б)В
Падпісная плата: 1 мес. — 1 руб. 20 кап., 3 мес. — 3 р. 60 кап., 6 мес. — 7 руб. 20 кап., на год 14 руб. 40 кап.

„БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ“

палітыка-эканамічны, штомесячны журнал, орган ЦК КП(б)В
Падпісная плата: 1 мес. — 40 кап., 3 мес. — 1 руб. 20 кап., 6 мес. — 2 руб. 40 кап., на год — 4 руб. 80 кап.

„РАБОТНИЦА І КАЛГАСНИЦА БЕЛАРУСІ“

журнал выходзіць два разы ў месяц, выданне ЦК КП(б)В.
Лепшы дапаможнік у рабоце і падручнік для работніцы калгасніцы, жонкі рабочага працоўнай аднаасобніцы.
Падпісная плата: 1 мес. — 40 кап., 3 мес. — 1 руб. 20 кап., 6 мес. — 2 руб. 40 кап., на год — 4 руб. 80 кап.

„БОЛЬШЭВІДКІ ДРУК“

двухтыднёвы журнал ЦК КП(б)В. Дае агляды шматтыражаж і наценгазет.
Абмен вопытам рабселькоаў аб іх карэспандэнтскай рабоце.
Практычныя парады рэдактарам па пытанні мастацтвага абаронення газеты.
Падпісная плата: 1 мес. — 1 руб. 3 мес. — 2 руб. 6 мес. — 5 руб. 12 мес. — 12 руб.
Пам'ятайце, што доўгатэрміновы і сучасны здача падпіскі гарантуе энэратную бесперабойную дастаўку.
НАСПЯШАЙЦЕСЯ ПАПІСЬЦА.
Падпіска прымаецца за ўсіх паштовых аддзяленнях спецыяльнымі арганізатарамі і пісьмачаснамі

20 ВЕРАСНЯ АДКРЫЎСЯ па ЛЕНІНСКАЙ, 4 СПЕЦЫЯЛІЗ АВАНЫ

КАФЕ-ЧАЙНЫ МАГАЗІН БЕЛГАСТРАНОМА

МАГАЗІН МАЕ з ЯЛІКІ ВЫБАР ТАВАРАЎ ВЫШІШЫХ КАТУНКА
ЧАЯ ІНДЫЙСКИ, ЦВАТНЫ БАЙХОВЫ, КІРПІЧНЫ, ЛЮБІМСКИ.
КОФЕ РОЗНАЕ. КАКАО УСІХ ГАТУНКА, КАНДЗІЦЕРСКИЯ ВЪРАБЫ ШЫХ ГАТУНКА, ВІНЫ УСЯКІЯ.

Магазін адкрыт з 9 гадз. раніцы да 12 гадз. ночы

Беларускае аддзяленне „СОЮЗОРГУЧЕТА“

Паводзіць да ведама, што тэрмін прадстаўлення арганізацыйна-матэрыяльных форм у чыста адміністрацыйна-кантраснага характэра на формы ўчоту, справаздачнасці і іншых дакументаў не пазней і КАСТРЫЧНИКА гл.

ЗВОДНАІ ЗАЯЎКІ

Мясцовыя і рэспубліканскія арганізацыі прадстаўляюць заяўкі толькі ў цэнтралізаваным парадку праз свае рай і трэсты. Арганізацыі савазнага значэння прадстаўляюць сваім цэнтрам.
Арганізацыям, прадстаўшым заяўкі пасля тэрміна ці не па зацверджанай форме, фонды паперы не будуць.
Заяўкі не з'яўляюцца заказам на бланкі Заяўкі паштоўнай формай паштоўнага перадавання пасля выдання Фондны паперы і зацвержэння дагавораў.
Формы заявак і даведкі належыць атрымляць ад аддзялення „Союзоргучета“ — г. Менск. Комуністычны тэл. 23-721. Бел. адд. „Союзоргучета“